

DANCS RÓBERT

Európai Külügyi Szolgálat Katonai Törzs Főügyelet, Brüsszel (EU Military Staff Wach Keeping Capability – EU MS WKC) 2007-, 2024

Az évezred fordulójára nyilvánvalóvá vált, hogy az Európai Uniónak (EU) nemcsak gazdasági erejét kell megőrizni és növelni a világban, hanem a politikai érdekeit is ki kell terjesztenie az EU védelmében. A politikai érdek lényege az volt, hogy azokban az államokban, ahol kritikus politikai, katonai, civil válsághelyzet alakult ki, amely negatív hatással lehetett az EU-ra, ott olyan katonai és rendőri békefenntartói missziókat hoztak létre, amelyeknek a fő feladata az volt, hogy a fogadó állam területén támogassák a biztonsági szektorbeli reformokat. E stabilitásnak két nyertese van, az adott állam, ahol megszilárdul a politikai és gazdasági hatalom – ezzel elindulhat a demokratikus fejlődés a biztonság útján –, valamint az EU, hiszen a politikai és gazdasági fenyegetettsége megszűnik.

Az akkori Európai Unió vezetői ezt felismerve 1999-ben a Maastricht-i Szerződéssel létrehozták az Európai Biztonsági és Védelem Politika (EBVP)¹ szervezetet, amely tulajdonképpen az Európai Biztonsági és Védelmi Identitás² átalakításból jött létre. Az első EBVP-misszió 2003-ban indult az akkori Macedón Köztársaság³ (ma Észak-Macedónia) területén (Concordia-hadművelet), mely akkor még NATO⁴-eszközöket használt, majd azt váltotta fel az EUPOL Proxima rendőri misszió. Mind a 2003-as, mind pedig a 2004-es év meghatározó volt az EBVP történelmében, hiszen ezekben az évben telepítettek katonai missziót Bosznia-Hercegovinába – EUFOR ALTHEA –, valamint egy kisebb létszámú rendőri kontingenst az

¹ European Security and Defence Policy – ESDP

² European Security and Defence Identity – ESDI

³ Former Yugoslav Republic of Macedonia – FYROM

⁴ North Atlantic Treaty Organisation

Európai Unió bosznia-hercegovinai rendőri missziója (European Union Police Mission in Bosnia-Herzegovina) néven.

Mindezek a tények olyan kihívások elé állították az Európai Uniót, amellyel a fennállása óta még nem kellett szembenéznie, megbirkóznia. Ezek további politikai lépéseket generáltak, amelyek következtében 2009-ben a Lisszaboni Szerződésben további védelempolitikai célok fogalmazódtak meg, és az EBVP átalakult, majd megszületett a Közös Biztonság- és Védelempolitika (KBVP)⁵, valamint létrehozták az EU Külügyi Szolgálatot (EKSZ)⁶.

A korábban említett változások alatt olyan tapasztalatokat szerzett az EU a válságkezelésben, amelyek bizonyították azon döntések meghozatalát, amelyek további szerkezeti változásokat tettek indokolttá. Ennek következménye lett az, hogy 2006-ban Javier Solana, az EU Tanácsának Főtitkára és egyben az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikájának főképviselője⁷ bejelentette egy Főügyelet (Wach Keeping Capability – WKC) felállítását. Ezt követően 2007-ben az Európa Tanács 10116/07. számú határozatával megalakították a Főügyeletet, amely később az Európa Tanács 2010/427/EU számú határozata alapján integrálódott az Európai Külügyi Szolgálatba, azon belül is az EU Katonai Törzsbe (EUKT)⁸, majd az EUKT-n belül 2018-ban az újonnan megalakuló Műveleti Igazgatóság⁹ alá rendelték.

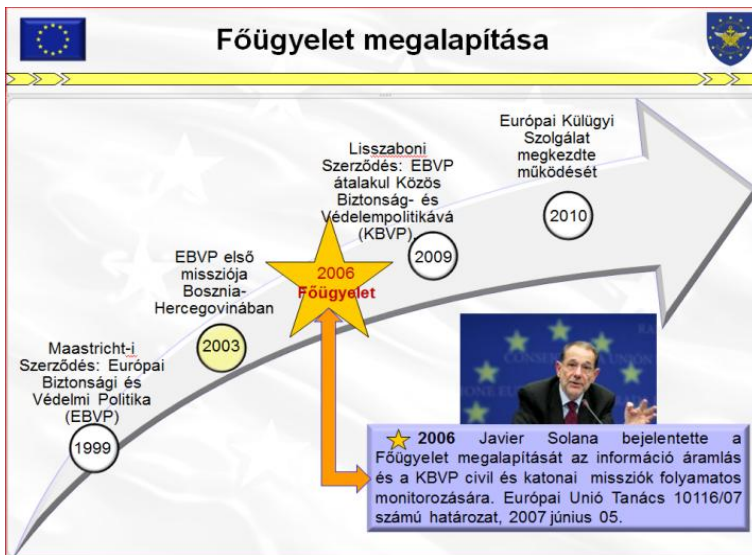
⁵ Common Security and Defence Policy – CSDP

⁶ European Union External Action Service – EEAS

⁷ European Union's High Representative for Common Foreign and Security Policy, Secretary General of the Council of the European Union – SG/HR

⁸ European Union Military Staff – EUMS

⁹ Operation Directorate

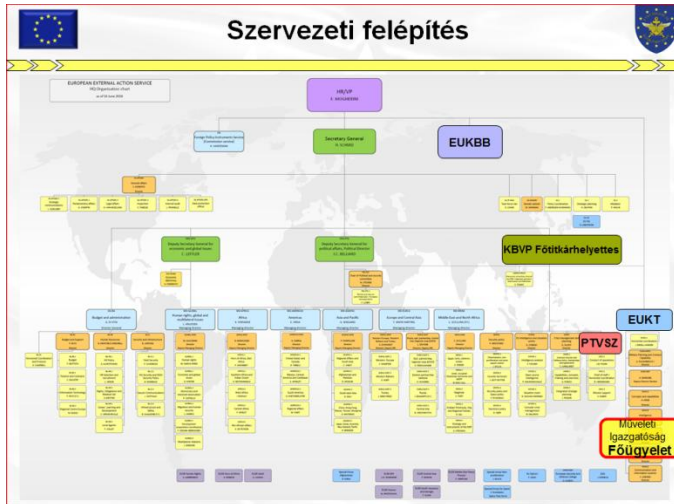

11. számú kép
Főügyelet megalapítása¹⁰

A Katonai Törzs főügyelete egy egyedi struktúrával és feladatrendszerrel ellátott katonai ügyelet, amely a napi és rendkívüli feladatait területi (missziók) és stratégiai (civil és katonai felsővezetői) szinten látja el. A struktúráját illetően az EU Katonai Törzsében ez az egyetlen olyan egység, amely vegyes szerkezetű. A civil és katonai missziók miatt az európai uniós tagállamok felajánlásai alapján nemzeti szakértőkből áll a 12 fős egység, így különböző nemzetiségű rendőri és katonai hivatásos tisztek teljesen egyenértékű közös feladatot látnak el azonos katonai beosztásban és besorolásban. Az egység vezetőjének nemzetisége állandó, mely posztot az olasz haderőnemek egymás között váltogatják rotációs rendszerben. A 12 ügyeletes beosztás ún. „non-quota” poszt, így bármely EU-tagállam delegálhat jelölteket létszámkorlátozás nélkül. Az EU Katonai Törzs (EUKT)

¹⁰ Forrás: EKSZ Katonai Törzs Főügyelet

általános főigazgató-helyettes beosztásába Horváth Gábor honvéd vezérőrnagyot nevezték ki a tagállamok egyöntetű szavazatával 2022 szeptemberében.

12. számú kép
EKSZ Katonai Törzs Főügyelet
(rövidítések¹¹)

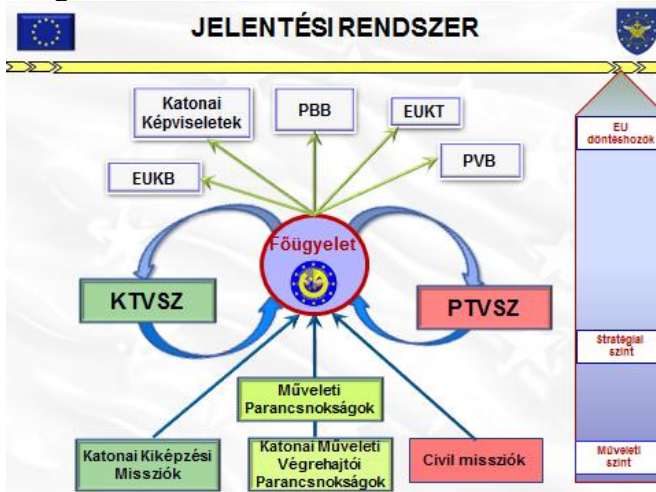
A WKC kiemelt fő feladatai

- Monitorozás a hét minden napján a nap 24 órájában (24/7) az EU KBVP civil és katonai misszió felett.
- A missziókba és a missziókból érkező minősített dokumentumok kódolása, dekódolása, továbbítása különböző minősített elektronikai rendszereken, valamint azok archiválása. Folyamatos biztonsági kapcsolattartás a missziókkal, valamint kapcsolattartás a társ-szervekkel és szervezetekkel.

¹¹ EUKBB: EU Katonai Bizottsága / EU Military Committee – EUMC

PTVSZ: Polgári Tervezési és Végrehajtási Szolgálat / Civilian Planning and Conduct Capability – CPCC

- A PTVSZ, KTVSZ¹², EUKT, valamint a BBIM¹³ (korábban VTI¹⁴) tagjainak missziós területre vagy válságövezetbe történő szakmai utazásának nyomon követése és a velük való kapcsolattartás.
- Válsághelyzet esetén a döntéshozók informálása, rendkívüli válságbizottság összehívása.

13. számú kép
EKSZ Katonai Törzs Főigyelet
(rövidítések¹⁵)

- Heti beszámolók készítése és prezentálása az EU Katonai Törzs vezetőinek a missziós területen történt civil és katonai eseményekről.

¹² Katonai Tervezési és Végrehajtási Szolgálat / Military Planning and Conduct Capability – MPCC

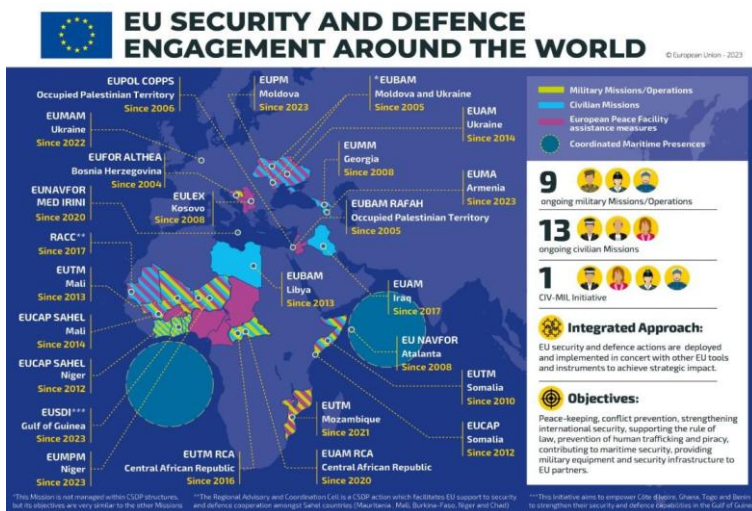
¹³ A Béke és a Biztonság Integrált Megközelítése (megj.: a szerző szabad fordítása) / Integrated Approach for Security and Peace – ISP

¹⁴ Válságkezelési és Tervezési Igazgatóság / Crisis Management and Planning Directorate – CMPD

¹⁵ PVB: Polgári Válságkezelési Bizottság / Committee for Civilian Aspect of Crisis Management – CivCom

PBB: Politikai és Biztonsági Bizottság / Political and Security Committee – PSC

Az EU KBVP-nek 12 civil, 8 katonai, továbbá egy hibrid civil-katonai missziója van, valamint a térképen nem jelölt tanácsadói és koordinációs „misszió” (EU Regional Advisory and Coordination Cell for the Sahel – RACC) az afrikai Sahel övezetben. Összesen három kontinensen van jelen az EU 2025-ben:

14. számú kép
EU EKSZ

Európában

Civil missziók:

- EULEX Kosovo¹⁶ (Jogállamiságot építő és támogató misszió)

EUMM Georgia¹⁷ (Megfigyelői misszió)

EUAM Ukraine¹⁸ (Tanácsadói misszió)

EUM Armenia¹⁹ (Megfigyelői misszió)

EUPM Moldova²⁰ (Biztonságtámogatói misszió)

¹⁶ EU Rule of Law Mission in Kosovo

¹⁷ EU Monitoring Mission

¹⁸ EU Advisory Mission

¹⁹ EU Mission in Armenia

²⁰ EU Partnership Mission in the Republic of Moldova

Katonai missziók:

- EUFOR ALTHEA²¹ (Stabilizációs és képzési misszió)
- EUNAVFOR Med Operation IRINI²² (Migrációval összefüggő földközi-tengeri misszió)
- EUMAM Ukraine²³ (Katonai segítségnyújtási misszió)

Közel-Keleten:

Civil missziók:

- EUPOL COPPS²⁴ (Jogállamiságot építő és támogató misszió)
- EUBAM Rafah²⁵ (Határmegfigyelő és támogató misszió)
- EUAM Iraq²⁶ (Tanácsadói misszió)

Afrikában:

Civil missziók:

- EUCAP SOMALIA²⁷ (Tengeri biztonságot támogató misszió)
- EUCAP Sahel Mali²⁸ (Jogállamiságot támogató misszió)
- EUBAM Libya²⁹ (Integrált határigazgatást támogató misszió)
- EUAM RCA³⁰ (Tanácsadói misszió)
- RACC³¹ (Tanácsadói és koordinációs misszió)

²¹ EUFOR ALTHEA

²² European Union Naval Force Mediterranean Operation IRINI

²³ EU Military Assistance Mission in support of Ukraine

²⁴ EU Police and Rule of Law Mission for the Palestinian Territories (EU Co-ordinating Office for Palestinian Police Support)

²⁵ EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point

²⁶ EU Advisor Mission in Iraq (Support of Security Sector Reform)

²⁷ EU Capacity Building Mission in Somalia

²⁸ EU Capacity Building Mission in Mali

²⁹ EU Border Assistance Mission in Lybia

³⁰ EU Advisory Mission in the Central African Republic

³¹ EU Regional Advisory and Coordination Cell for the Sahel

Katonai missziók:

- EU NAVFOR Somalia Operation ATALANTA³² (Tengeri biztonsági és kalózkodás elleni misszió)
- EUTM Somalia³³ (Kiképzési misszió)
- ASPIDES³⁴ (Tengeri biztonsági misszió)
- EUTM CAR³⁵ (Kiképzési misszió)
- EUTM Mozambique³⁶ (Kiképzési misszió)

Civil - katonai misszió:

- GoG INITIATIVE³⁷ (Civil – katonai támogatói misszió)

A Magyar Rendőrség nemzeti szakértő kontingens tagjai (2025):

Dancs Róbert r. alezredes	(ORFK)	2021–2025
dr. Oláh Béla r. alezredes	(KR)	2022–2026
Szél Ferenc r. őrnagy	(KR)	2022–2026

³² EU Naval Force Somalia Operation ATALANTA

³³ EU Training Mission in Somalia

³⁴ EU Naval Force Operation ASPIDES

³⁵ EU Training Mission in Central African Republic

³⁶ EU Training Mission in Mozambique

³⁷ EU Security and Defence Initiative in Support of West African Countries of the Gulf of Guinea – Civilian and Military Mission

15-16. számú kép
Dancs Róbert r. alezredes (balra), Szél Ferenc r. őrnagy (középen) és dr. Oláh Béla
r. alezredes (jobbra)